

1. INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA

Teories sobre el coneixement històric: materialisme històric, estructuralisme, positivisme... .- Conceptes i realitat: la misèria de la teoria.- Història i progrés.- Mètodes de treball.

2. SOBRE L'EPOCA CONTEMPORÀNIA

Les formacions socials precapitalistes.- L'excepció occidental.- Països avançats i països dependents: la matriu històrica.- La prehistòria del sistema mundial.- Les bases del domini occidental.

3. REVOLUCIONS CAP AL CAPITALISME

- A. Models i realitats: introducció conceptual.- Panoràmica de les revolucions burgeses.
- B. La revolució anglesa del segle XVII: l'hegemonia de la burgesia.- L'obra de la revolució: el govern, l'agricultura, el comerç i la política exterior.
- C. La revolució francesa: una o varies revolucions?.- El protagonisme del camperolat.- La revolució més radical.
- D. La transició: les revolucions del 1848 a Europa.- La primavera del socialisme a França.- Del front revolucionari al partit de l'ordre.
- E. La Restauració Meiji.- Les causes de l'excepció japonesa.- Feudalisme i agressió occidental.- La revolució des de dalt.
- F. El cas dels Estats Units de Nordamèrica.- El caràcter "inorgànic" de la revolució independentista.- Models de societat i Estat Federal.- La guerra de secessió com a revolució "orgànica".

4. LA INDUSTRIALITZACIÓ: TIPUS I ETAPES

- A. La primera revolució industrial: Gran Bretanya.- Gran Bretanya i el sistema capitalista mundial.- Mercat interior i mercat exterior en l'arrencada industrial.
- B. França.- Les causes del retard industrial.- L'arrencada en el Segon Imperi.- El paper del Crédit Mobilier.- L'embranchida del darrer quart de segle.
- C. Alemanya.- El Zollverein i els ferrocarrils.- L'agricultura: la via prusiana.- La banca d'inversions.- Els altres factors: demografia, educació... .- Desenvolupament i estructura de la indústria pesada.
- D. Els Estats Units de Nordamèrica.- El complex Nord-Oest .- El domini del "big bussiness".- Els ferrocarrils i l'agricultura.- Les grans corporacions.- Del mercat interior a l'exterior.
- E. Japó.- Els canvis a l'agricultura i el finançament de la industrialització.- La industrialització des de dalt .- Sector modern i indústria tradicional.

F. Itàlia.- Nord i Sud.- Del lliurecanvisme al proteccionisme.- El punt d'arrencada: demanda de l'Estat, indústria de béns de consum i de béns d'equip.- La nova banca i l'electrificació.- Èxits i punts febles.

5. L'IMPERIALISME: CASOS I FASES

- A. Conceptes i periodització.- Capitalisme, imperialisme i colonialisme.- El capitalisme com a sistema mundial.- Les fases de l'imperialisme.
- B. Amèrica Llatina.- Aspiracions socials i nacionalisme a les revolucions independentistes.- El triomf dels "hacendados".- Del vell colonialisme al nou imperialisme.- Les reformes del s. XIX i la transició al capitalisme perifèric.
- C. Àsia sota el domini occidental.- La conquesta de la Índia i els canvis econòmics.- La crisi de l'imperi xinès i l'agressió occidental; les guerres de l'opi.- La penetració del capitalisme a Xina.
- D. L'imperialisme anglès.- El "taller del món" i el monopoli "natural".- Imperialisme formal i imperialisme informal.
- E. La fase de transició: el sistema de potències.- El capitalisme avançat a les darreries del segle XIX.- La cursa colonial i les premisses de la guerra.- Les teories sobre l'imperialisme.
- F. L'imperialisme nordamericà.- De l'imperi a la nació.- Les bases del imperialisme nordamericà: "open door".- La configuració del "bloc socialista" i les modificacions del model.

6. REVOLUCIÓ I CONTRAREVOLUCIÓ

- A. La revolució russa.- Límits i contradiccions del desenvolupament del capitalisme a Rússia.- L'impacte de la I Guerra Mundial.- Febrer del 1917: la revolució de tots.- La dualitat de poders i la revolució d'octubre.
- B. L'estalinisme.- Les dues vies de la burocratització.- La guerra civil i el comunisme de guerra.- La Nova Política Econòmica (Nep).- La lluita en el si del PCUS.- Les col·lectivitzacions forçades: la superestructura crea l'estructura.
- C. El feixisme.- La reacció en front dels moviments revolucionaris.- El procés històric dels feixismes.- El cas italià.- La República de Weimar i l'ascens del nazisme.- Interpretacions i teories sobre el feixisme.

OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu d'aquesta assignatura és dotar l'estudiant d'uns coneixements bàsics, imprescindibles per a tot informador, sobre els fonaments històrics del món contemporani, tot intentant superar l'òptica eurocentrista dominant.

En plantejar-nos aquesta assignatura hem optat per no considerar-la com introductòria. Molts hauran fet a COU un curs d'aquestes característiques. D'altra banda, tot i l'existència d'assignatures anàlogues en el Pla d'Estudis, aquest és l'únic curs específicament dedicat a aquesta matèria. És per això que ens hem decidit per uns temes i n'hem marginat d'altres. El contingut resultant, a part els temes introductoris, s'agrupa en quatre blocs temàtics. Això permetrà estudiar més fàcilment, amb els mínims de profunditat exigibles, aquests processos històrics.

En un curs d'aquestes característiques, basat en l'anàlisi i la reflexió, la participació positiva de l'estudiant només pot fer-se a través de la lectura sistemàtica de determinats textos, dels quals la bibliografia n'és una mostra significativa. En aquest curs el manual no té sentit i no permet assolir, ni de bon tros, el nivell exigible.

L'avaluació consistirà en un examen alliberatori de matèria a mig curs (gener/febrer). L'altre examen serà el final (el qual inclourà segons el resultat de l'anterior examen part o tot el programa) i tindrà lloc en el mes de juny. L'examen de setembre inclourà tota la matèria del curs.

BIBLIOGRAFIA

ALLEN, G.C.	<u>Breve historia económica del Japón moderno</u>
Madrid: Tecnos, 1981.
AMIN, Samir	<u>El desarrollo desigual. Ensayo sobre las formaciones sociales del capitalismo periférico</u>
Barcelona: Fontanella, 1974.
ARRIGHI, Giovanni	<u>Geometria dell'Imperialismo</u>
Milano: Feltrinelli, 1978
(edició castellana a Siglo XXI)
BAUER, Otto et al.	<u>Fascismo y capitalismo. Teorías sobre los orígenes y la función del fascismo</u>
Barcelona: Martínez Roca, 1972.

- CARDOSO, C.F.S.
 PÉREZ BRIGNOLI, H.
 CARR, E.H.
- COLLINS, Bruce
- FERRO, Marc
- FONTANA, Josep
- HOBSBAWM, E.J.
- HILL, Cristopher
- KEMP, Tom
- LENIN, V.I.
- LYNCH, John
- MOORE, Barrington (Jr.)
- REIMAN, Michael
- RUDE, George
- THOMPSON, E.P.
- VOVELLE, Michel
- Historia Econòmica de América Latina
 Barcelona: Crítica, 1979 (segon volum).
- La revolución rusa: de Lenin a Stalin, 1917-1929
 Madrid: Alianza Editorial, 1981.
- The origins of America's civil war
 London: Edward Arnold, 1981.
- Des soviets au communisme bureaucratique
 Paris: Gallimard/Julliard, 1980.
- Historia. Análisis del pasado y proyecto social
 Barcelona: Crítica, 1982.
- Las revoluciones burguesas
 Barcelona: Labor, 1978 (Guadarrama).
- La era del capitalismo
 Barcelona: Labor, 1977 (Guadarrama).
- Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750
 Barcelona: Ariel, 1977.
- De la Reforma a la Revolución Industrial, 1530-1780
 Barcelona: Ariel, 1980.
- La revolución industrial en la Europa del siglo XIX
 Barcelona: Fontanella, 1974.
- Modelos históricos de industrialización
 Barcelona: Fontanella, 1981.
- El imperialismo, fase superior del capitalismo
 Moscú: Ediciones Progreso.
- Las revoluciones latinoamericanas, 1808-1826
 Barcelona: Ariel, 1976.
- Los orígenes sociales de la Dictadura y de la Democracia. El señor y el campesino en la formación del mundo moderno
 Barcelona: Península, 1973.
- El nacimiento del estalinismo
 Barcelona: Crítica, 1982.
- Europa desde las guerras napoleónicas a la revolución de 1848
 Madrid: Cátedra, 1982.
- La formación histórica de la clase obrera. Inglaterra: 1780-1832
 Barcelona: Laia, 1977. 3 vols.
- Introducción a la historia de la Revolución francesa
 Barcelona: Crítica, 1981.

Bellaterra, juny del 1982.